

Motion

Kommunfullmäktige 2025-12-15

Synliggörande och förstärkande av nationella minoriteters rättigheter

Sveriges fem nationella minoriteter är judar, samer, sverigefinnar, romer och tornedalingar, och de officiella minoritetsspråken är jiddisch, samiska, finska, romani chib och meänkieli.

De nationella minoritetsgrupperna har ett förstärkt grundskydd i flera lagar, och det med rätta. Genom historien har de utsatts för marginalisering, diskriminering och andra former av utsatthet. Det handlar om allt från att bli diskriminerad på arbets- och bostadsmarknaden till missgynnande myndighetsbeslut tagna utifrån fördomar. Detta bidrar till en större risk att dessa grupper stigmatiseras och hamnar i ett utanförskap i samhället.

Förutom de lagar som vi ska förhålla oss till och följa, är Haninge kommun dessutom ett förvaltningsområde för det finska språket. Det innebär ett *utökat* ansvar och skärpta krav på oss när det gäller att tillgodose finstalande kommuninvånares rättigheter, som exempelvis att erbjuda förskola, hemtjänst och äldreboende på finska till *helt eller väsentlig del*, samt att kommunen ska förstärka, främja och bevara det finska språket. I kontakt med kommunen har sverigefinnar rätt att få information och service på finska både skriftligt och muntligt. Vi får till och med särskilt statsbidrag för detta uppdrag.

Även de övriga minoritetsgrupperna ska enligt socialtjänstlagen erbjudas äldreomsorg på sitt minoritetsspråk på *hela eller väsentliga delar*, om det finns personal med sådana språkkunskaper.

I Haninge kommun ska vi inte "bara" se till att följa de lagar som avser minoritetsgruppernas rättigheter. Vi behöver också ha aktuell kunskap och omvärldsbevaka hur situationen ser ut för de nationella minoritetsgrupperna idag, annars kan vi inte utreda behovet av insatser eller mäta hur väl vi uppfyller lagens intentioner. I Haninge kommun tillhör cirka 14% av befolkningen de fem nationella minoritetsgrupperna. Sverigefinnarna utgör 10% (cirka 10.000 personer) av Haninges befolkning, varav cirka 1000 sverigefinnar är från första generationen och i en ålder mellan 70 år och uppåt. Det innebär att en stor grupp äldre sverigefinnar idag har äldreomsorg, eller inom en snar framtid kommer att behöva ha det. Som förvaltningsområde är det vårt ansvar att rusta upp oss och bereda oss för att bemöta den här målgruppens behov, men framförallt ta ansvar i vad det innebär att vara ett finskt förvaltningsområde.

Vi har också ett viktigt arbete framför oss vad gäller den romska gruppens synliggörande och förstärkande av rättigheter. År 2012 beslutade regeringen att anta en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering (Skr. 2011/12:56) med det övergripande målet att "*den rom som*

fyller 20 år 2032 ska ha samma möjligheter i livet som en icke-rom". Dock utsätts romer än idag för diskriminering och trakasserier i olika former. Fjorton år senare och med sex år kvar till 2032, då målet ska vara uppnått, så har vi inte kommit långt. Snarare tvärtom.

Det innebär att vi har så mycket mer att göra i Haninge och att vi behöver lägga i en växel för att lyckas nå målet om strategin för den romska inkluderingen, och också för att leva upp till minoritetslagen som omfattar våra skyldigheter gentemot alla fem nationella minoritetsgrupper. Det räcker inte med ett samråd i kommunen och att vi ingår i några nationella nätverk. Det behövs mer kraft i arbetet.

I Haninge kommuns samråd för nationella minoriteters rättigheter har vi representation från alla partier i kommunfullmäktige. Vi har samråd några gånger om året där minoritetsgrupperna kan delta och lyfta frågor som är viktiga för dem. Vad som dock saknas är representation från judar, samer och tornedalingar. Hur vi bäst kan fånga upp intresse från dessa grupper att komma till samråden är en fråga värd att fundera över. Vissa kanske inte vågar komma av rädsla med att vara öppna med sitt ursprung, vissa kanske inte vet om att det finns ett samråd i Haninge kommun, eller att det saknas en förening som driver på deras intressefrågor i kommunen.

Vad det än beror på, så behöver vi i Haninge kommun ta ansvar över att dessa grupper i dagsläget inte är representerade i samrådet, och försöka göra något åt det. Det första steget i att ta ansvar börjar här och nu, att vi som kommun synliggör de nationella minoritetsgruppernas existens och förstärker deras rättigheter så långt vi kan inom lagens ramar och kommunens lagstadgade förpliktelser och ansvar.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

1. Att systematiskt kompetensutveckla personal anställda av Haninge kommun och beslutande politiker kring minoriteters rättigheter och minoritetsspråkens betydelse.
2. Att lyfta språkkompetens i minoritetsspråken som merit vid rekrytering av personal och i Haninge kommuns jobbannonser.
3. Att det framgår i Haninge kommuns jobbannonser att Haninge är ett finskt förvaltningsområde.
4. Att uppdatera ansökningsblanketter för insatser enligt socialtjänstlagen, så att det tillfrågas information om behov av att kommunicera på de nationella minoritetsspråken.
5. Att uppmärksamma de nationella minoritetsgruppernas minnesdagar och nationaldagar i Haninge kommuns olika mediekanaler.

Sevim Altunsayar, Petar Kotljarevski, Eylem Sütcü, Nafi Cilgin och Najib Regragui (V)

Vänsterpartiet Haninge